

Številka: Up-472/15-25
Up-473/15-25
Datum: 12. 12. 2017

ODLOČBA

Senat Ustavnega sodišča je v postopkih odločanja o ustavnih pritožbah dr. Rudolfa Hoehna Sarica, Združene države Amerike, ki ga zastopata mag. Pavla Sladič Zemljak in dr. Jorg Sladič, odvetnika v Ljubljani, na seji 12. decembra 2017

odločil:

- 1. Sodbi Upravnega sodišča, Oddelka v Mariboru, št. II U 186/2013 z dne 21. 1. 2015 in št. II U 473/2013 z dne 21. 1. 2015 se razveljavita in zadevi se vrmeta temu sodišču v novo odločanje.**
- 2. Pritožnik sam nosi svoje stroške postopkov z ustavnima pritožbama.**

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Upravno sodišče je z izpodbijanima sodbama zavrnilo tožbi zoper odločbi upravnega organa prve stopnje o zavrnitvi zahtev za denacionalizacijo premoženja, ki je bilo podržavljeno pritožnikovi materi. Po presoji sodišča pritožnik skladno z drugim odstavkom 10. člena v zvezi z 12. členom Zakona o denacionalizaciji (Uradni list RS, št. 27/91-I, 31/93, 65/98 in 66/2000 – v nadaljevanju ZDen) ni upravičen do denacionalizacije, ker je imela njegova mati za odvzeto premoženje pravico dobiti odškodnino od Republike Avstrije na podlagi Pogodbe o poravnavi škode izgnancem, preseljencem in pregnancem, o ureditvi drugih finančnih vprašanj in vprašanj s socialnega področja (t. i. Finančna in izravnalna pogodba – v nadaljevanju FIP),¹ ki sta jo 27. 11. 1961 sklenili Zvezna republika Nemčija in Republika Avstrija, ter

¹ *Vertrag zwischen der Republik Österreich und der Bundesrepublik Deutschland zur Regelung von Schäden der Vertriebenen, Umsiedler und Verfolgten, über weitere finanzielle Fragen und Fragen aus dem sozialen Bereich (Finanz- und Ausgleichsvertrag, BGBl, št. 76/62).*

zakonov, ki jih je na podlagi te pogodbe sprejela Republika Avstrija (v nadaljevanju izvedbeni predpisi).² Po oceni Upravnega sodišča namreč FIP in izvedbeni predpisi pomenijo pravno podlago za odškodovanje v smislu drugega odstavka 10. člena ZDen, saj so imeli "razlaščenci" na njihovi podlagi možnost v Republiki Avstriji pridobiti odškodnino, ki je imela temelj v odvzetem premoženju v nekdanji Jugoslaviji. Na podlagi stališča, po katerem je denacionalizacijski zahtevek na podlagi ZDen v celoti izključen že, če je obstajala (četudi le načelna) pravica dobiti odškodnino od tuje države, je sodišče presojlo, da je imela pritožnikova mati na podlagi FIP in izvedbenih predpisov pravico dobiti odškodnino od Republike Avstrije, utemeljilo zgolj na ugotovitvi, da je spadala v krog oseb, ki so bile v Prilogi 1 FIP določene kot upravičenci do odškodnine. Zato po mnenju sodišča upravnim organom ni bilo treba ugotavljati, kakšne konkretne pravice bi ji šle po avstrijskih predpisih, saj bi to pomenilo določanje odškodnine po tujih predpisih, kar bi presegalo odločanje o zahtevkih na podlagi ZDen. Zoper sodbi Upravnega sodišča je pritožnik vložil reviziji, ki ju je Vrhovno sodišče s sklepoma zavrglo kot nedovoljeni.

2. Pritožnik v ustavnih pritožbah, s katerima izpodbija odločitve obeh sodišč, zatrjuje kršitev pravic iz drugega odstavka 14. člena, 22., 23. in 33. člena Ustave, prvega odstavka 6. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – v nadaljevanju EKČP) in 1. člena Prvega protokola k EKČP. Med drugim Upravnemu sodišču očita, da mu je z razlago, po kateri je za presojo z vidika drugega odstavka 10. člena ZDen bistveno le, da je oseba spadala v krog upravičencev iz Priloge 1 FIP, ne glede na to, ali je izpolnjevala v izvedbenih predpisih določene pogoje, odreklo pravico do denacionalizacije ter ga glede možnosti uveljavljanja upravičenj iz naslova denacionalizacije brez razumne pravne utemeljitve in v nasprotju z ZDen prikrajšalo za enako obravnavo v primerjavi z drugimi upravičenci do denacionalizacije. Pritožnik zatrjuje, da je stališče, po katerem organi odločanja niso dolžni preverjati izpolnjevanja pogojev za pridobitev odškodnine na podlagi izvedbenih predpisov, nelogično in zato arbitrarno, saj naj bi pomenilo, da je imela oseba po teh predpisih pravico dobiti odškodnino, četudi je ni mogla uveljaviti. Pritožnik Ustavnemu sodišču predlaga, naj ustavnima pritožbama ugodi, povrnitev njegovih stroškov postopkov z ustavnima pritožbama pa naloži v plačilo Republiki Sloveniji.

3. Senat Ustavnega sodišča je s sklepom št. Up-472/15, Up-473/15 z dne 14. 11. 2017 ustavni pritožbi zoper sodbi Upravnega sodišča sprejel v obravnavo (1. točka izreka sklepa). O tem je na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Ustavnem

² Sodišče se v zvezi s tem sklicuje na Zakon o razširitvi področja uporabe Zakona o povračilu škode zaradi okupacije z dne 13. junija 1962 (*Erweiterung des Anwendungsbereiches des Besatzungsschäden- und des Kriegs- und Verfolgungssachschädengesetz*, BGBl, št. 176/62), Zakon o povrnitvi škode preseljencem in pregnancem z dne 13. junija 1962 (*Umsiedler- und Vertreibenen- Entschädigungsgesetz*, BGBl, št. 177/62) in Zakon o prijavi premoženjskih škod, ki so nastale zaradi razselitve ali izгона z dne 14. decembra 1961 (*Anmeldegesetz*, BGBl, št. 12/62).

sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) obvestil Upravno sodišče in upravne organe, skladno z drugim odstavkom navedenega člena ZUstS pa tudi nasprotne udeležence iz denacionalizacijskih postopkov s pozivom, da se izjavijo o ustavnih pritožbah.

4. Slovenski državni holding, d. d., Ljubljana, in družba Radenska, d. o. o., Radenci, v odgovorih na ustavni pritožbi podajata svoja stališča glede upoštevnosti FIP in izvedbenih predpisov kot pravnih podlag za ugotavljanje okoliščin, pomembnih za presojo z vidika drugega odstavka 10. člena ZDen. Pritožnikove očitke zavračata kot neutemeljene in Ustavnemu sodišču predlagata, naj ustavni pritožbi zavrne.

B. – I.

5. Dne 7. 4. 2016 je Munib Vuhabović, odvetnik v Mariboru (v nadaljevanju predlagatelj), vložil predlog, naj mu Ustavno sodišče v postopkih z obravnavanima ustavnima pritožbama prizna položaj stranskega udeleženca. Pravni interes za priznanje takega položaja utemeljuje z navedbo, da je v denacionalizacijskih postopkih, v katerih so bile izdane s predmetnima ustavnima pritožbama izpodbijane sodne odločbe, zastopal zavezanko za denacionalizacijo, družbo Radenska, d. o. o., Radenci, odločitev Ustavnega sodišča o teh ustavnih pritožbah pa naj bi vplivala na njene obveznosti do predlagatelja iz naslova stroškov za njegovo zastopanje te družbe v predmetnih denacionalizacijskih postopkih.

6. Skladno s prvim odstavkom 50. člena in drugim odstavkom 56. člena ZUstS sta udeleženca v postopku z ustavno pritožbo lahko le pritožnik, tj. posameznik ali pravna oseba, o čigar pravici, obveznosti ali pravni koristi je bilo odločeno z izpodbijanim posamičnim aktom,³ in osebe, ki so bile udeležene v postopku izdaje izpodbijanega posamičnega akta, če je bilo z njim odločeno o njihovi pravici, obveznosti ali pravni koristi.⁴ Udeleženec v postopku z ustavno pritožbo je torej v vsakem primeru lahko le fizična ali pravna oseba, o katere pravici, obveznosti ali pravni koristi je bilo (vsaj posredno) odločeno s posamičnim aktom, ki se izpodbija z ustavno pritožbo. Ker predlagatelj ni bil stranka v postopkih, v katerih so bile izdane izpodbijane sodne odločbe, z njimi pa tudi ni bilo odločeno o kakšni njegovi pravici, obveznosti ali pravni koristi, predlagateljevemu predlogu ni bilo mogoče ugoditi.

B. – II.

7. Pritožnik med drugim zatrjuje, da ga je Upravno sodišče z razlago, po kateri za presojo z vidika drugega odstavka 10. člena ZDen zadošča že, da je oseba, ki

³ Glej prvi odstavek 50. člena ZUstS.

⁴ Glej drugi odstavek 56. člena ZUstS.

uveljavlja upravičenja na podlagi ZDen, spadala v krog upravičencev, določenih v Prilogi 1 FIP, ne glede na to, ali je izpolnjevala v izvedbenih predpisih določene pogoje, prikrajšalo za enako obravnavo pri uveljavljanju upravičenj na podlagi ZDen v primerjavi z drugimi upravičenci do denacionalizacije. Zato naj bi mu kršilo pravico do enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave.

8. Ustavno sodišče je o enakem ustavnopravnem primeru že odločilo z odločbo št. Up-282/15 z dne 5. 10. 2017 (Uradni list RS, št. 59/17). Ustavni pritožbi je ugodilo in izpodbijani sodbi razveljavilo ter zadevo vrnilo v novo odločanje sodišču prve stopnje. Iz enakih razlogov, kot so navedeni v citirani odločbi, je bila z izpodbijanima sodbama tudi pritožniku kršena pravica iz drugega odstavka 14. člena Ustave. Zato je senat v skladu s tretjim odstavkom 59. člena ZUstS odločil, kot izhaja iz 1. točke izreka te odločbe.

9. Ker je senat Ustavnega sodišča izpodbijani sodbi razveljavil že zaradi kršitve pravice iz drugega odstavka 14. člena Ustave, mu očitkov o kršitvah drugih ustavnih pravic ni bilo treba presoјati.

10. Pritožnik priglašā tudi svoje stroške postopkov z ustavnima pritožbama in Ustavnemu sodišču predlaga, naj njihovo povrnitev naloži v plačilo Republiki Sloveniji. V postopku pred Ustavnim sodiščem nosi vsak udeleženec svoje stroške, če Ustavno sodišče ne odloči drugače (prvi odstavek 34. člena ZUstS, ki se po prvem odstavku 49. člena ZUstS uporablja tudi v postopku z ustavno pritožbo). Za drugačno odločitev bi morali obstajati posebni razlogi, ki pa jih pritožnik ne navaja. Senat Ustavnega sodišča je zato odločil, kot izhaja iz 2. točke izreka te odločbe.

C.

11. Senat Ustavnega sodišča je sprejel to odločbo na podlagi tretjega odstavka 59. člena in prvega odstavka 34. člena v zvezi s prvim odstavkom 49. člena ZUstS v sestavi: predsednica senata dr. Špelca Mežnar ter člana dr. Matej Accetto in dr. Jadranka Sovdat. Odločbo je sprejel soglasno.

dr. Špelca Mežnar
Predsednica senata